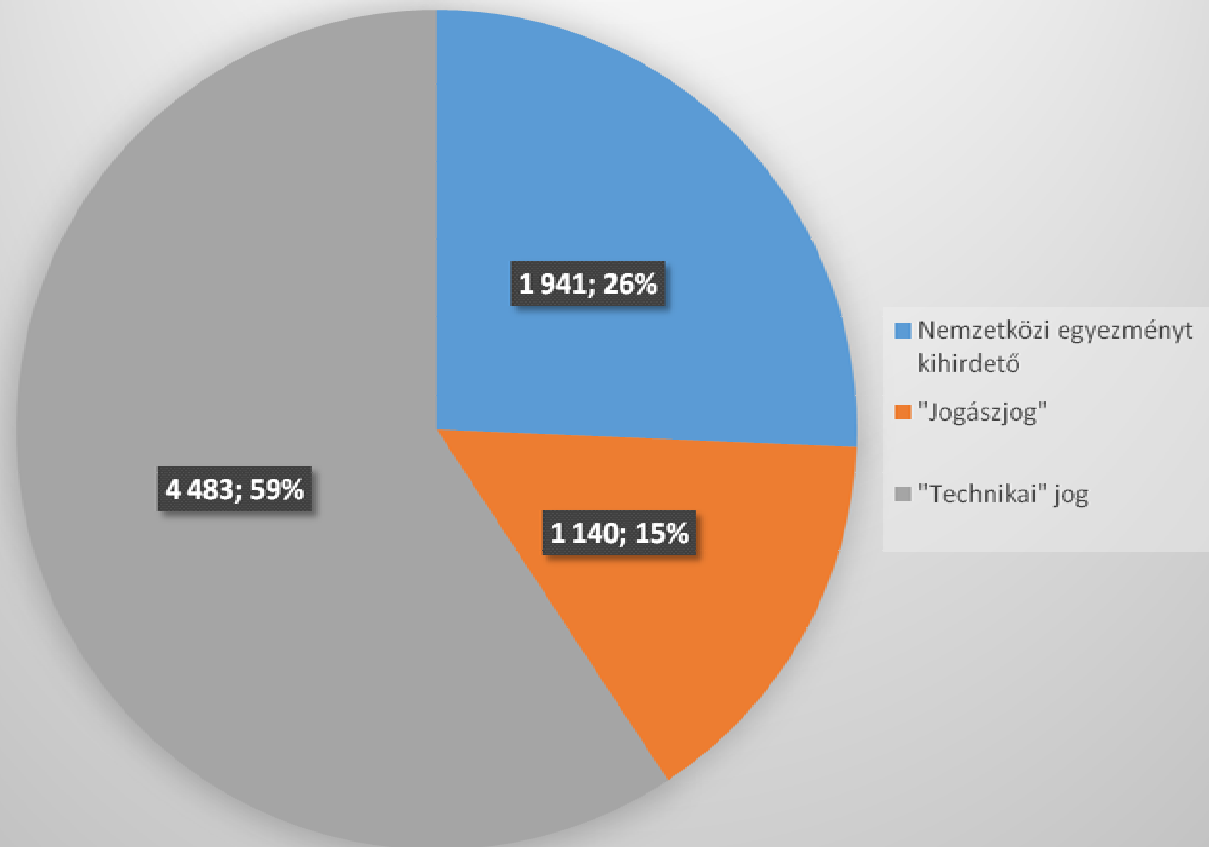

A jog és a szakmai szabályok

Néhány tény

- A jog teljes anyaga ma már csak kisebb részben ún. „jogászjog”
- Mit jelent a „jogászjog”?
 - Magánjog (polgári jog, munkajog, családjog, gazdasági jog)
 - Büntetőjog
 - Eljárásjogok
 - Alkotmányjog (beleértve az igazságügyi szervezet szabályait)

A magyar jogi korpusz felépítése
(7564 önálló jogszabály)

Jogászjog és technikai jog különbsége

- A klasszikus liberális koncepció szerint, amit nem tilos, azt szabad: ez a „polgári társadalom” világa. (Amely nem más, mint az intimszféra, a gazdaság és a civilszféra együttese.)
- A jogászjog *utólag* szabályoz (retrospektív szemlélet)
 - Vagy *jogsértés*, (pl. bűncselekmény) vagy *konfliktus* (szerződéses jogvita) esetén lép működésbe
 - „Döntési norma” („*Entscheidungsnorm*” – Ehrlich)
- A technikai szabályok egyes társadalmi alrendszerek és ágazatok szabályozását valósítják meg. Vagy konkrétabb, vagy elvontabb célok megvalósítására jöttek létre. (Pl. „adóbevételek biztosítása” [Szja tv.] , vagy „az emberi élet magas szintű védelme” [178/2002/EK rendelet])
- A technikai jog tehát elsősorban a „szabad” szférát regulálja előrettekintő módon. Ezért a liberális jogfilozófusok nem is nagyon szeretik. Pl. a fogyasztóvédelem „paternalista”, és elkényelmesíti az állampolgárt, aki ezután mindent az államtól vár majd.

A technikai jog kialakulásának okai

- A technikai jog döntő része korábban szakmai szabály volt, amit az egyes szakmák maguknak hoztak létre, és maguk kényszerítették ki.
- Mind a minőséget, mind a többi „fogyasztóvédelmi” előírást a piac kontrollálta. Aki rosszat gyártott, rosszul tájékoztatott, rossz minőséget adott, becsapta a vevőket, az kihullott a piacról. („Ex post facto korrekció”)
- Paradox, de a „klasszikus szabadpiac” jó működéséhez az is szükséges, hogy a fogyasztó, a termelők és a kereskedők jól ismerjék egymást, és megbízzanak egymásban, tájékozottak legyenek, stb.
- Ennek a rendszernek hatalmas kockázatai és olykor nagyon magas társadalmi költségei vannak. (Emberéletekben, egészségkárosodásban, adófizetői pénzben, stb.)
- Ráadásul a tömegtermelés és a tömegtársadalom korában a tájékozott fogyasztó – állampolgár fikciója is elesik. A „tömegek” nem tájékozottak, a nagy szervezetek blankettaszerződéseket kötnek, nagy tömegben gyártanak, a vevő és az eladó közötti kapcsolat meglazul, sőt a gyártás is teljesen személytelen lesz.
- Az állam a „gondos szakember” mércéit állami normává emeli. Ez egy világfolyamat: a korábbi „soft-law” jogiasodása.
- Ebben az EU élen jár: a piac egységesítéséhez a különböző fejlettségű országok szakmai szabályait egységesíteni kell.

A technikai jog területei

- Az államháztartás *elvonási* és *elosztási* aspektusait részletező jogszabályok – elvonási: pl. adójog, vám és jövedéki szabályok, stb. elosztás: pl. társadalombiztosítási jog, költségvetési jog
- *Compliance* normák: folyamatosan betartandó szabályok.
- Fajtái:
 - HSE – Health, Safety and Environment: olykor idesorolják a Biztonságot és a Minőségirányítást
 - Corporate Governance: nagyrészt befektetővédelmi és átláthatósági szabályok rengeteg számviteli vonatkozással – a vállalkozások átláthatóságához és összehasonlíthatóságához szükséges pénzügyi szabályok
 - Egy adott szervezet *alaptevékenységéhez* kötődő előírások. (Ebből mennyiségileg kiemelkednek a pénzügyi szféra compliance szabályai, és ide sorolhatók a fogyasztóvédelmi, vagy az élelmiszerbiztonsági szabályok is.)
 - A három szféra egymással átfedésben is lehet. (Pl. fogyasztó-, és egészségvédelmi clokat egyszerre megvalósító szabályok, pl. címkézés)
- Más szempontból:
 - *Külső* compliance: jellemzően cégeket érint: területei, HSE, befektető-, fogyasztóvédelem,
 - *Állami* compliance: jellemzően az állami szervek cselekvését szabályozza – jellemző példája a közbeszerzés, vagy a költségvetési pénzből gazdálkodó szervezetek - pl. az egészségügyi, oktatási szféra – szabályozása.)

A compliance fajtái

A kontroll erőssége szerint:

- Az adott tevékenységhez hatósági (állami) *engedély* szükséges
- A tevékenység gyakorlásáról, vagy annak egyes aspektusairól folyamatosan (akár napi rendszerességgel) *jelentéseket* kell küldeni
- Az állam a tevékenységeket folyamatosan, vagy szűrőpróaszerűen *ellenőrzi*

Alanyok szerint:

- Tisztán állami* szabályozás
- Társszabályozás*: az állam csak irányelvek ad ki, ezeket kell „lebontani”, de a szervezet a részletszabályokat maga határozza meg
- Önként vállalt* szabályok (önszabályozás) – iparági, vagy teljesen önként vállalt, pl. minőségirányítási rendszerek bevezetése, információ-biztonság magasabb szintje

A technikai joggal kapcsolatos problémák I.

A jogalkotás problémái

1. Az egyféle szakmai megoldás kanonizálása és ennek veszélyei

- Minden szakmát lehet *többféleképpen* jól művelni: a jogi szabályozás azonban *egyféle megoldást* kanonizál. Ez az innovációnak, a technikai fejlődésnek a vevői igények jobb kielégítésének lehet az akadály. (ld. az UBER ügyet)
- Ha az adott szakma államilag kikényszerített, jogszabályi formát akar ezeknek a sztenderdeknek adni, akkor óhatatlanul egy szakmai *csoport* valamilyen megoldása lesz a kanonizált. Ez gyakran szolgálhat részérdekeket.

2. A demokratikus kontroll hiánya

- Látszólag megvan a demokratikus kontroll, a valóságban azonban szó sincs róla. Ki tudna beleszólni abba, hogy a számviteli szabályok, vagy az élelmiszer-biztonság részletszabályai mik legyenek? Ezzel ezek a normák teljesen kikerülnek a demokratikus kontroll alól. (Ami nem feltétlenül baj, de akkor minek kell jogszabályi formát öltetniük?)

3. Nehéz korrigálhatóság

- Egy szakmai szabályt viszonylag könnyen lehet korrigálni, de egy törvényi formába öntött szabályt nagyon nehéz, (különösen, ha nincsen fegyelmezett kormánytöbbség)

4. Folyamatos ellenőrzési kényszer és bürokratizálódás, és az „örökre” a jogi szinten maradás; a túl sok szabály problémája

- Ha valami jogszabályi formát ölt akkor nem lehet „lazán” kezelni. Egyre több új előírás fog köré rakódni, majd ellenőrző apparátus
- A sok szabály egyre több hézagot, értelmezési nehézséget, potenciális szabály-ütközést generál. (A Tecnica Group esete a síbakancs hosszával.)

A technikai joggal kapcsolatos problémák II.

A jogalkalmazás problémái

1. Az állampolgárok ki vannak rekesztve

- Bár a szabályok az állampolgárok érdekében születnek, mind az alkotásból, mind az alkalmazásból ki vannak rekesztve; a szabványok nem-nyilvános volta ezen felül még plusz probléma:

2. A bíróságok nem értik a technikai jog szabályait

- Hanem kénytelenek szakértők segítségét igénybe venni. A perek óriási hányadában rendelnek ki szakértőket. Lényegében a szakértő dönti el a jogvitát.
- A bíróságok ezekben a perekben jobban kénytelen a felekre, azok jogszabály-értelmezésére támaszkodni: ha egy hatóság és egy gyengébb magánszervezet áll egymással szemben, kinek lesznek hajlamosak hinni?

3. A technikai jog és a jogászjog viszonya tisztázatlan az alkalmazás során

- A „*technikai*” szabályok és a *hagyományos jogászjog viszonya:*

- Általában: BH 1994. 186. *(Az ipargyakorlásra vonatkozó jogszabályok alapján kell megállapítani, hogy a jogszabály jogosítvány hiánya miatt a szerződést megakart-e fosztani ügyleti hatályától)*, illetve megerősítette BH 1997. 391. *(Az iparjogosítvány hiánya önmagában nem eredményezi a vállalkozási szerződés semmisségét, ha egyébként a szerződés tárgyát jelentő szolgáltatást a jogszabály nem tiltja, (és számtalan egyedi ítélet)*
- Pl. a közbeszerzési eljárás részletszabályainak megszegése nyomán „jogszabályba ütköző” lesz-e a szerződés? Pl.: EBH 1117/2004: *Jogszabály által előírt kötelező pályázati eljárás mellőzése a szerződést jogszabályba ütközővé és így semmissé teszi. A pályáztatási szabályok megsértése viszont önmagában - ha az annak alapján létrejött szerződés tartalma, az abban vállalt feltétel nem ütközik jogszabályba - nem eredményezi a szerződés semmisségét*

- A „*soft-law*” és a *jogászjog viszonya:* következő dián részletesebben.

4. Ki szelektál a vállalkozások között? A piac, vagy a szabályok?

- Számtalan példát tudunk mondani, amikor tehetséges vállalkozók és innovatív ötletek kiszorulnak a piacról a túltechnicizált szabályozás miatt .
- A technikai jog alapvetően a nagy vállalatoknak kedvez: a kicsik egyszerűen képtelenek nyomon követni a szabályanyagot és annak változásait.

The Missing Rules

Carl Malamud
Founder and President

Posted on January 14, 2013 |

[Share](#) [Tweet](#) [Like](#) 10

The Rule of Law Index is an invaluable tool for assessing conformance to the rule of law across the globe, but the index fails to measure an important indicator. Rule 5.1 specifies "the laws are publicized and accessible" as a key metric, echoing most classic formulations of the Rule of Law from Dicey's classic formulation to our modern era.

In our modern world, there are a class of technical laws that are in many ways the most relevant to our daily lives: building, electrical, fire, plumbing, fuel & gas, elevator, and boiler codes are common examples. Most countries also have stringent food safety laws, occupational safety, hazardous material storage and transport, and a raft of product safety regulations covering issues such as the safety of toys and children's apparel.

In most countries, access to these technical regulations is outsourced to private bodies. The private bodies are usually a creation of the state (such as the Crown-chartered British Standards

SUBSCRIBE TO OUR MAILING LIST

SUBSCRIBE

Archives

- [July 2016](#)
- [May 2016](#)
- [April 2016](#)
- [March 2016](#)
- [February 2016](#)
- [December 2015](#)
- [November 2015](#)
- [October 2015](#)
- [June 2015](#)
- [May 2015](#)
- [April 2015](#)
- [March 2015](#)
- [January 2015](#)
- [December 2014](#)
- [November 2014](#)
- [October 2014](#)
- [September 2014](#)

A szabványokról, kicsit részletesebben

- Régebben kötelező volt, ma már nem az.
- Ennek ellenére 4000 jogszabály, és 2000 ítélet említi az adatbázisokban. A hibás teljesítés kapcsán kifejezetten lényegi kérdés.
- De mit jelent ez? (IH 164/2007.)

A törvényi követelmények közé tartozik, ha jogszabály az adott dolog konkrét tulajdonságait írja elő kötelezően betartandó paraméterek formájában. Ide sorolhatók a különböző termékekre kiadott szabványok, műszaki előírások, kötelező szakmai útmutatók. A szabványok ugyan főszabályként nem kötelezőek – nem kógens előírások –, ha azonban a felek (a tervező, kivitelező stb.) a szabvány diszpozitív rendelkezéseitől eltérő, **indokolt minőségi kikötést** nem alkalmaznak, a szabvány rendelkezése az irányadó. A törvényes tulajdonságok egyfelől tehát azt jelentik, ha a szolgáltatott dolog műszaki paramétereit szabványok (szokványok) vagy műszaki előírások meghatározzák és a dolog a pontosan körülhatárolt műszaki előírásoknak nem felel meg, akkor a dolog hibás.

Valamennyi szolgáltatás, termék valamennyi tulajdonságát **azonban szabványok nem rendezhetik**, ezért ilyenek hiányában is általános (törvényi) követelmény, hogy a szolgáltatás alkalmas legyen a rendeltetésszerű használatra. A Ptk. 277. § (1) bekezdésében meghatározott általános klauzula közelebbről azt jelenti, hogy bármilyen szolgáltatás a rendeltetése szerinti használatra alkalmas legyen, azaz arra, hogy azt rendeltetésének, illetve a szerződésben kikötött vagy egyébként a szerződéskötéskor a kötelezett által ismert célnak megfelelően lehessen felhasználni. A teljesítés minőségével kapcsolatos általános elvből az is következik, hogy **a szolgáltatás akkor is hibás lehet, ha minőségére egyáltalán nincs szabványi előírás, illetve a szolgáltatott termék hibás lehet akkor is, ha kielégíti ugyan a szabvány előírásait, a rendeltetésszerű használat általános követelményeinek azonban valamilyen szabványban nem részletezett okból nem felel**, más szóval egyéb hibája van.

- Átveszi az 1/2012. PK. vélemény is. Eszerint a hibás teljesítés és a szabvány viszonya így alakul:

	Szabványnak megfelel	Nem felel meg
Rendeltetésszerű használatra alkalmas	Nem hibás	??????
Rendeltetésszerű használatra nem alkalmas	Hibás	Hibás

?????? részletesebben

EBH 408/2001.

- A másodfokú bíróság egyedül a zajhatás szabványt meghaladó mértéke alapján jogellenesnek minősítette az alperes magatartását, azzal azonban egyáltalán nem foglalkozott, hogy a jogellenes károkozásért terheli-e felróhatóság az alperest. Márpedig a felróhatóság, a vétkesség a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerinti kárfelelősség megállapíthatóságának elengedhetetlen feltétele, hiszen a károkozó mentesül a felelősség alól annak bizonyításával, hogy úgy járt el, ahogy az az adott esetben általában elvárható. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint *az alperest nem terheli felróhatóság*, mert jogszabályi kötelezettségének eleget téve, közérdekből, az elfogadott városrendezési tervnek és közlekedésfejlesztési programnak megfelelően a jogszabályi és egyéb előírásokat megtartva, körültekintően járt el.